

'-Aar, -arij, -sel en -te +'

Frans Zwarts

bron

Frans Zwarts, '-Aar, -arij, -sel en -te +.' In: *TABU 6* (1975), p. 9-23.

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/zwar007_aar01_01/colofon.htm

© 2002 dbnl / Frans Zwarts

-Aar, -arij, -sel en -te +

1.

Een optimale taaltheorie moet met behulp van een expliciete karakterisering van de restricties op woordvormingsprocessen in natuurlijke talen een definitie geven van zulke noties als 'potentieel woord in taal T' en 'actueel woord in taal T'. Het domein van de morfologie wordt overeenkomstig deze visie omschreven door de taak een ondubbelzinnige specificatie te verschaffen van de generatieve capaciteit van het lexicon.

De restricties op woordvorming zijn van velerlei aard. Allereerst wordt de aanhechting van affixen aan grondwoorden in een aantal gevallen bepaald door condities op de segmentele structuur en categoriale status van het grondwoord. We kunnen dit illustreren aan de hand van het suffix *-aar* (vgl. ook van Haeringen 1962).

Beschouw de voorbeelden in (1).

(1)

A	A	B	B
I	II	I	II
babbelen	babbelaar	kladderen	kladderaar
dribbelen	dribbelaar	bewonderen	bewonderaar
bedelen	bedelaar	plunderen	plunderaar
handelen	handelaar	belegeren	belegeraar
beoordelen	beoordelaar	weigeren	weigeraar
pingelen	pingelaar	kankeren	kankeraar
huichelen	huichelaar	mopperen	mopperaar
goochelen	goochelaar	luisteren	luisteraar
smokkelen	smokkelaar	stotteren	stotteraar
knutselen	knutselaar	veroveren	veroveraar
C		C	
I		II	
beoefenen		beoefenaar	
loochenen		loochenaar	
rekenen		rekenaar	
tekenen		tekenaar	
ontwapenen		ontwapenaar ¹⁾	

Als we aannemen dat het infinitief-suffix *-en* aangehecht wordt aan verba, en niet aan stammen²⁾, dan kunnen we vaststellen dat suffigering van *-aar* alleen mogelijk

is als het grondwoord een verbum is waarvan het laatste segment een liquida (kolommen 1A en 1B) of een dentale nasaal (kolom 1C) is. Deze condities op de suffigering van *-aar* kunnen geformuleerd worden in de vorm van een woordvormingsregel R_i ,³⁾

(2)

$$R_i: W_1, [1, \#, X, [+sonorant], \#,]_V, W_2 \rightarrow [\# 2 3 4 5 6 7 8 [\# aar]_S \#]_N$$

1 2 3 4 5 6 7 8

Conditie: $W_1 = e$ en $W_2 = e$

4)

De in (2) gebruikte symbolen moeten als volgt geïnterpreteerd worden: W_1 , W_2 en X zijn variabelen, V is 'verbum', S is 'suffix', N is 'nomen' en $\#$ is het woordgrenssymbool.

Op de woordvormingsregel R_i bestaan enkele positieve uitzonderingen, zoals *Overijsselaar*, *Brusselaar* en *zondaar*⁵⁾. Het grondwoord is hier een nomen, terwijl in het laatste geval het nominale grondwoord bovendien eindigt op een vocaal (*zonde*).

We zullen aannemen dat op de volgende wijze voorzien wordt in positieve uitzonderingen. Onregelmatig gevormde afleidingen worden opgenomen in een tot het lexicon behorende lijst van morfemen. Deze lijst van morfemen bestaat uit stammen, affixen, niet-afgeleide

woorden en, gegeven onze aanname, onregelmatig afgeleide woorden. Regelmatig gevormde afleidingen, zoals de moorden in de kolommen (1A II), (1B II), en (1C II), worden echter gegenereerd door de woordvormingsregels en behoeven derhalve niet te worden opgenomen in de lijst van morfemen.

Beschouw vervolgens de vocaal in de laatste syllabe van de grondwoorden in (1). Aangezien deze vocaal in alle gevallen ongeaccentueerd is, kunnen we concluderen dat de suffigering van *-aar* onderworpen is aan een conditie op de prosodische structuur van het grondwoord. Derhalve wijzigen we de in (2) geformuleerde woordvormingsregel als volgt:

(3)

$$R_i: w_1, [\#, X, [V, [-accent], [+sonorant], \#,]_V, w_2 \rightarrow [\#2345678[\#aar]_S \#]_N$$

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Conditie: $w_1 = e$ en $w_2 = e$

Aan de reeds genoemde uitzonderingen kunnen we nu de volgende toevoegen: *minnaar*, *winnaar*, *leraar* en *dienaar*.⁶⁾

Het is duidelijk dat een grammatica die een verzameling woordvormingsregels R_1, \dots, R_n bevat, een aantal expliciete uitspraken doet omtrent het al dan niet systematische karakter van bepaalde hiaten in het lexicon. In het onderhavige geval wordt de verzameling potentiële woorden die afleidbaar zijn met het suffix *-aar*, gedefinieerd door de in (3) geformuleerde fonologische condities op R_i .

Bijgevolg is het ontbreken van zulke woorden als in (4) in het lexicon van het Nederlands systematisch bepaald door de woordvormingscomponent van de grammatica.

(4)

*reinigaar	*bewonaar
*verdedigaar	*beginnaar
*versieraar	*zaaiaar
*verkleinaar	*zanikaar
*slijpaar	*beheraar
*spelaar	*adverteraar

Een ander type woordvormingsproces, waarbij de al dan niet afgeleide status van het grondwoord bepalend is voor de mogelijkheid van affigering, kan geïllustreerd worden aan de hand van het suffix *-te* (vgl. ook Schultink 1962).

Beschouw de voorbeelden in (5).

(5)

A	A	B	B	C	C
I	II	I	II	I	II
koel	koelte	breed	breedte	rond	rondte
stil	stilte	wijd	wijdte	slank	slankte
hol	holte	scheef	scheefte	sterk	sterkte

ruim	ruimte	stijf	stijfte	kalm	kalmte
groen	groente	vroeg	vroegte	warm	warmte
fijn	fijnte	menig	menigte	scherp	scherpte
gewoon	gewoonte	droog	droogte	schaars	schaarste
zwaar	zwaarte	vlak	vlakke		
mager	magerte	ziek	ziekte		
ver	verte	slap	slapte		
lauw	lauwte	diep	diepte		
flauw	flauwte	groot	grootte		

Het is duidelijk dat het suffix *-te*, dat dient om nomina van adjectieven af te leiden, optreedt na sonorante consonanten (kolom 5A) en na obstruenten (kolom 5B)⁷. De voorbeelden in kolom (5C) tonen aan dat als het grondwoord met een cluster van twee consonanten eindigt,

de voorlaatste consonant een liquida of een dentale nasaal is. Op grond van deze observaties kunnen we nu een woordvormingsregel R_k formuleren.⁸⁾

(6)

$$R_k: w_1, [\#, \#, X, V, [+\text{sonorant}], C_0^1, \#,]_A, w_2 \rightarrow [\#23456789[\#te]_5\#]_N$$

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Conditie: $w_1 = e$ en $w_2 = e$

De representatie van het betreffende suffix als $[\#te]_5$ in (6) is gebaseerd op de werking van de fonologische regel (7), die obstruenten stemloos maakt voor een woordgrenssymbool, in zulke gevallen als *stijfte*, *breedte* en *wijdte* (tegenover respectievelijk *stijve*, *brede* en *wijde*; vgl. in dit verband ook Booij 1975).

(7)

$$[-\text{sonorant}] \rightarrow [-\text{stem}] / _ \#$$

Beschouw vervolgens de grondwoorden in (5) met betrekking tot hun al dan niet afgeleide status. Het is duidelijk dat geen van de betreffende grondwoorden door middel van affigering is afgeleid. Derhalve voegen we aan de woordvormingsregel R_k een conditie toe:

(8)

$$R_k: w_1, [\#, \#, X, V, [+\text{sonorant}], C_0^1, \#,]_A, w_2 \rightarrow [\#23456789[\#te]_5\#]_N$$

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Conditie: $w_1 = e$ en $w_2 = e$
 $X \neq [-\text{segment}] \ 9)$

9)

Uitzonderingen op de woordvormingsregel R_k zijn: *rechtte*, *zachtte* (vgl. Schultink 1962), *sterfte*, *schaamte*, *begeerte*, *behoefte* en eventueel *gezindte* en *goedkoopte*. In gevallen als *rechtte* wordt de laatste consonant voorafgegaan door een obstruent. Voorts zijn afleidingen zoals *schaamte* uitzonderlijk vanwege de verbale status van het grondwoord, terwijl woorden zoals *gezindte* eventueel als afgeleide woorden beschouwd kunnen worden.

Uit de formulering in (8) volgt dat de klasse van potentiële *-te*-afleidingen gedefinieerd wordt door de verzameling adjectieven die niet zijn afgeleid met behulp van affigering en waarvan de laatste vocaal gevolgd wordt door een optionele coronale sonorant en ten hoogste één consonant. Dit impliceert dat het niet voorkomen van de nomina in (9) een reflectie is van een door de woordvormingsregel R_k bepaald, systematisch hiaat in het lexicon van het Nederlands.¹⁰⁾

(9)

A	B	C
*slechtte	*nurkste	*gelovigte
*striktte	*wulpste	*maagdelijkte
*stiptte	*schalkste	*deugdzaamte
*naaktte		*kleurlooste
*lakste		*wendbaarte

*preutste

*melaatste

*vreemdte

*echtte

*zenuwachtigte

*prachtigte

*weelderigte

*boosaardigte

De laatste consonant van de grondwoorden in kolom (9A) wordt voorafgegaan door een obstruent of een labiale nasaal, hetgeen in strijd is met de in term 6 van regel (8) gespecificeerde voorwaarde. In de grondwoorden in kolom (9B) wordt een coronale sonorant gevolgd door twee consonanten, waarmee de voorwaarde van ten hoogste één consonant in term 7 van regel (8) wordt geschonden. En tenslotte zijn de grondwoorden in kolom (9C) afgeleid met behulp van suffigerings-processen, zodat niet voldaan wordt aan de conditie op de variabele in term 4 van regel (8).

2.

Zoals reeds opgemerkt door Halle (1973), Schultink (1974) en Siegel (1974), hebben woordvormingsregels als R_i en R_k belangrijke konsekwenties voor de organisatie van de grammatica. Immers, in het door Chomsky (1965) en Chomsky en Halle (1968) voorgestelde model opereren de syntactische transformaties op de door de basisregels, het lexicon (en daarmee dus ook de woordvormingsregels) en de lexicale transformaties geproduceerde dieptestructuren, terwijl de fonologische regels opereren op de door syntactische transformaties geproduceerde oppervlaktestructuren. Aangezien de regels die verantwoordelijk zijn voor de specificatie van het accentpatroon in woorden een deelverzameling zijn van de verzameling fonologische regels, leidt een dergelijke organisatie van de grammatica onvermijdelijk tot de empirische hypothese dat woordvormingsregels, die immers tot het lexicon behoren, niet onderworpen zijn aan condities van prosodische aard, d.w.z. condities die betrekking hebben op de specificatie van het accent in bepaalde contexten. Deze hypothese is noodzakelijk omdat op het moment waarop de woordvormingsregels opereren, de fonologische segmenten nog niet gespecificeerd zijn voor accentwaarde. Het is echter duidelijk dat, gegeven de woord-vormingsregel R_i in (3), de uit dit model voortvloeiende hypothese over het formele karakter van woordvormingsregels onjuist is. We moeten derhalve concluderen dat tenminste de accentregels (en mogelijk ook sommige fonologische regels van segmentele aard) tot het lexicon van de grammatica behoren.

Op grond van deze overwegingen kunnen we het lexicon voorlopig als volgt structureren: ten eerste een lijst van morfemen, die bestaat uit stammen, affixen, niet-afgeleide woorden en onregelmatig afgeleide woorden; ten tweede een verzameling accentregels die opereren op deze lijst van morfemen; en ten derde een verzameling woordvormingsregels die met behulp van affixen woorden afleiden van stammen, niet-afgeleide woorden en reeds afgeleide woorden en die geordend zijn na de accentregels.

Er bestaat echter naast de reeds geïllustreerde condities op de segmentele en prosodische structuur en de categoriale en afgeleide status van het grondwoord, nog een vijfde klasse van restricties op woordvorming. We zullen naar deze klasse verwijzen als de klasse van lineaire restricties.

Beschouw de voorbeelden in (10) en (11).

(10)

A	B	C
list	listig	listigheid
nijd	nijdig	nijdigheid
einde	eindig	eindigheid
mond	mondig	mondigheid
dom	dommig	dommigheid
muf	muffig	muffigheid
gelden	geldig	geldigheid
stuntelen	stuntelig	stunteligheid

begeren	begerig	begerigheid
---------	---------	-------------

(11)

A	B	C
waar	waarheid	*waarhedig
dom	domheid	*domhedig
laf	lafheid	*lafhedig
vaag	vaagheid	*vaaghedig
hard	hardheid	*hardhedig ¹¹⁾

De kolommen (10A) en (10B) tonen aan dat het suffix *-ig* aan nomina, verba en adjectieven aangehecht kan worden. Uit kolom (10C) blijkt

dat de met *-ig* afgeleide adjectieven suffigering met *-heid* kunnen ondergaan. De kolommen (11A) en (11B) tenslotte, laten zien dat *-heid* eveneens aangehecht kan worden aan niet-afgeleide adjectieven. De aldus gevormde nomina zijn echter, zoals blijkt uit kolom (11C), niet ontvankelijk voor *-ig*-suffigering.

Deze restrictie op *-ig*-afleidingen kan niet teruggevoerd worden op segmentele of prosodische condities: ten eerste is in het eerste lid van paren als *vlijt-vlijtig* en *strijd-strijdig* dezelfde segmentele context aanwezig als in *waarheid*, en ten tweede tonen paren als *stuntelen-stuntelig* aan dat het accentpatroon in woorden als *wáarheid*, waar het hoofdaccent op de voorlaatste syllabe valt, irrelevant is voor de suffigering van *-ig*. De afgeleide status van het grondwoord van de woorden in kolom (11C) is evenmin terzake vanwege paren als *hebzucht-hebzuchtig* en *leerplicht-leerplichtig*.¹²⁾

Beschouw nu de positie van het hoofdaccent en de kwaliteit van de slotconsonant van het grondwoord in de voorbeelden in (12).

(12)

vijand	-	vijándig
wréed	-	wréedheid

Onder invloed van het suffix *-ig* verandert de positie van het hoofdaccent en wordt de fonologische regel (7) geblokkeerd. Geen van deze verschijnselen doet zich echter voor bij suffigering van *-heid*. Als we bovendien aannemen dat het hoofdaccent in het Nederlands gewoonlijk op de laatste sterke cluster van een niet-samengesteld woord valt¹³⁾, dan moet de gehele klasse van *-heid*-afleidingen als een uitzondering op de hoofdaccentregel van het Nederlands beschouwd worden.

Op grond van soortgelijke overwegingen postuleren Chomsky en Halle (1968) en Siegel (1974) daarom twee klassen van affixen: accent-bepalende affixen en accent-neutrale affixen. Het formele onderscheid tussen de twee klassen wordt tot stand gebracht door de accent-bepalende affixen te associëren met een formatiegrenssymbool ('+') en de accent-neutrale affixen met een woordgrenssymbool ('#'). Een suffix zoals *-ig* wordt dienovereenkomstig gerepresenteerd als [+ig]_S; een suffix zoals *-heid* daarentegen als [#heid]_S. We zullen in het vervolg de accent-bepalende affixen klasse I-affixen noemen en de accent-neutrale affixen klasse II-affixen.

Met behulp van deze noties kunnen we de in (10) en (11) geconstateerde lineaire restrictie op woordvormingsprocessen nu als volgt herformuleren: een klasse I-affix kan gevolgd worden door een klasse II-affix, maar een klasse II-affix kan niet gevolgd worden door een klasse I-affix. Om deze restrictie te verklaren heeft Siegel (1974) voorgesteld om het lexicon van de grammatica op overeenkomstige wijze te organiseren. Schematisch kunnen we haar suggestie als volgt representeren.

(13)

1. Klasse I-Woordvormingsregels
2. Accentregels
3. Klasse II-Woordvormingsregels

Het schema in (13) impliceert dat het woordvormingsproces nu als volgt verloopt: allereerst opereren de woordvormingsregels die klasse I-affixen introduceren op stammen en niet-afgeleide woorden (en eventueel klasse I-afgeleide woorden);

daarna opereren de accentregels op niet-afgeleide en klasse I-afgeleide woorden; en tenslotte opereren de woordvormingsregels die klasse II-affixen introduceren op niet-afgeleide woorden en klasse I-afgeleide woorden (en eventueel klasse II-afgeleide woorden). Uit deze ordening volgt

onmiddellijk dat een klasse II-affix niet gevolgd kan worden door een klasse I-affix en dat het accentpatroon van een niet-afgeleid woord of een klasse I-afgeleid woord vast ligt voordat de klasse II-woordvormingsregels er op geopereerd hebben.

Deze hypothese over het lexicon wordt bevestigd wanneer we terugkeren naar de *-aar-* en *-te-*afleidingen. In (2) en (3) hebben we het suffix *-aar* gerepresenteerd als $[\#aar]_S$, dus als een klasse II-affix. De reden hiervoor is dat, hoewel het suffix *-aar* een sterke cluster is, het hoofdaccent in de woorden in (1) onveranderlijk op de laatste sterke cluster van het grondwoord valt. Het is duidelijk dat dit de te verwachten positie van het hoofdaccent is, als we aannemen dat de accentregels op het grondwoord toegepast worden voordat het suffix door de klasse II-woordvormingsregels is aangehecht.

Onder de aanname dat *-aar* een klasse II-affix is en *-ig* een klasse I-affix, volgt uit Siegels hypothese dat het ontbreken van de woorden in (14) in het lexicon van het Nederlands systematisch bepaald is door de formele structuur van de grammatica.

(14)

*rekenarig	*knutselarig
*bedelarig	*bewonderarig
*huichelarig	*kankerarig
*smokkelarig	*stotterarig

Het suffix *-te* hebben we in (6) en (8) eveneens gerepresenteerd als een klasse II-affix, dus als $[\#te]_S$. Immers, de fonologische regel (7) opereert op de slotconsonant van de grondwoorden in *-te-*afleidingen (vgl. *breedte* en *stijfte*). Hieruit volgt dat de afwezigheid van de woorden in (15) in het lexicon systematisch bepaald is.

(15)

*stiltig	*dieptig
*holtig	*slaptig
*ruimtig	*kalmtig
*lauwtig	*warmtig
*droogtig	*sterktig

3.

Een potentieel probleem voor deze hypothese over de structuur van het lexicon is het suffix *-ij*.¹⁴⁾ Beschouw de voorbeelden in (16) en (17).

(16)

A	B	A	B
---	---	---	---

kleed	kledij	waard	waardij
voogd	voogdij	bastaard	bastaardij
dwingeland	dwingelandij	ruwaard	ruwaardij

(17)

A	B	A	B
babbelaar	babbelarij	smokkelaar	smokkelarij
brabbelaar	brabbelarij	rijmelaar	rijmelarij
kibbelaar	kibbelarij	koppelaar	koppelarij
dobbelaar	dobbelarij	metselaar	metselarij
bedelaar	bedelarij	knutselaar	knutselarij
zwendelaar	zwendelarij	keutelaar	keutelarij
huichelaar	huichelarij	keuvelaar	keuvelarij
wichelaar	wichelarij	kwezelaar	kwezelarij
goochelaar	goochelarij	beuzelaar	beuzelarij

De woorden in (16) tonen aan dat het suffix *-ij* een klasse I-affix is. Ten eerste is de fonologische regel (7) niet van toepassing op de slotconsonant van de grondwoorden in (16B) en ten tweede valt het hoofdaccent in *-ij*-afleidingen niet op het grondwoord, maar op het suffix. De voorbeelden in (17) verschillen echter van de voorbeelden in (16). Terwijl de grondwoorden in (16B) niet-afgeleid

zijn (vgl. kolom 16A), zijn de grondwoorden in (17B) gevormd met behulp van *-aar*-suffigering (vgl. kolom 17A), Aangezien *-aar* een klasse II-affix is, volgt hieruit dat de *-ij*-afleidingen in (17B) in strijd zijn met de in (13) schematisch weergegeven hypothese over het lexicon. Immers, de woorden in (17B) zijn gevormd door toepassing van een klasse II-woordvormingsregel (*-aar*-suffigering) gevolgd door een klasse I-woordvormingsregel (*-ij*-suffigering).

Merk evenwel op dat het laatste segment van het grondwoord van de *-aar*-afleidingen in (17A) zonder uitzondering een anterieure liquida is. Deze restrictie kan niet toegeschreven worden aan de woordvormingsregel R_i in (3), zoals blijkt uit de voorbeelden in (1). Dit impliceert dus dat de woordvormingsregel die het suffix *-ij* introduceert, gevoelig is voor de segmentele structuur van de voorlaatste cluster van het grondwoord (d.w.z. de voorlaatste cluster in woorden zoals *babbelaar*). Een dergelijke situatie is echter uniek in het domein van de morfologie. Er zijn ons geen woordvormingsregels bekend die onderworpen zijn aan condities op de segmentele of prosodische structuur van een andere cluster dan de laatste cluster van het grondwoord.¹⁵⁾ Op grond van deze formele eigenschap van woordvormingsregels moeten we derhalve concluderen dat de woorden in (17B) geen *-ij*-afleidingen zijn.¹⁶⁾ Hieruit volgt dat de afleidingen in (17B) zijn gevormd met behulp van suffigering van *-arij* aan een verbaal grondwoord.

De condities op de aanhechting van *-arij* kunnen nu geformuleerd worden met een woordvormingsregel R_s .

(18)

$$R_s : \omega_1, [\text{, \# , X , } \begin{matrix} \text{+achter} \\ \text{-hoog} \\ \text{-laag} \\ \text{-rond} \end{matrix}] , \begin{matrix} \text{+sonorant} \\ \text{+anterieur} \\ \text{+coronaal} \end{matrix}] \omega_2 \rightarrow [\# 2 3 4 5 6 7 8 9] \omega_1 \omega_2$$

1 2 3 4 5 6 7 8 9
 Conditie: $\omega_1 = e$ en $\omega_2 = e$

Uit de formulering in (18) volgt dat het suffix *-arij* alleen aangehecht kan worden aan verba waarvan de laatste cluster bestaat uit een schwa gevolgd door een anterieure liquida of een dentale nasaal.¹⁷⁾ Het ontbreken van de woorden in (19) in het lexicon van het Nederlands moet dus beschouwd worden als een toevallig hiaat.

(19)

- *rekenarij
- *tekenarij
- *godlooehenarij
- *beoefenarij

Daarentegen moet de afwezigheid van de woorden in (20) als een systematisch hiaat beschouwd worden.

(20)

*plunderarij	*weigerarij
*kankerarij	*mopperarij
*stotterarij	*veroverarij

Het is dus duidelijk dat, gegeven de woordvormingsregel R_s , de afleidingen in (17B) geen tegenvoorbeelden zijn tegen Siegels hypothese over de organisatie van het lexicon.¹⁸⁾

4.

We zullen nu aan de hand van het suffix *-sel* aantonen dat de organisatie van de woordvormingscomponent van de grammatica zoals gerepresenteerd in (13), nog verder gewijzigd moet worden.

Beschouw daartoe de voorbeelden in (21).

(21)

A	A	B	B
I	II	I	II
raden	raadsel	krabben	krabsel
voeden	voedsel	zagen	zaagsel
winden	windsel	behangen	behangsel
stellen	stelsel	mengen	mengsel
omhullen	omhulsel	braken	braaksel
beginnen	beginsel	stikken	stiksel
verschijnen	verschijnsel	bedenken	bedenksel
plomberen	plombeersel	stremmen	stremsel
proberen	probeersel	kappen	kapsel
ziften	ziftsel	scheppen	schepsel
hechten	hechtsel	weven	weefsel
zetten	zetsel	stijven	stijfsel
C		C	
I		II	
naaien		naaisel	
schoeien		schoeisel	
broeien		broeisel	
breien		breisel	
plaveien		plaveisel	
strooien		strooisel	
blauwen		blauwsel	
bouwen		bouwsel	
brouwen		brouwsel	

Zoals blijkt uit (21) treedt het suffix *-sel* op na liquidae en dentale consonanten (kolom 21A), na labiale en velare consonanten (kolom 21B), en na vocalen en half-vocalen (kolom 21C). Merk echter op dat grondwoorden waarvan het laatste segment een dentale spirant is, ontbreken in kolom (21A). We vinden dus geen *-sel*-afleidingen van het type (22).

(22)

I	II	I	II
---	----	---	----

eisen	*eissel	plaatsen	*plaatssel
hijzen	*hijssel	blazen	*blaassel
dorsen	*dorssel	kiezen	*kiessel
lassen	*lassel	lezen	*leessel
wassen	*wassel	overpeinzen	*overpeinssel
krassen	*krassel	kneuzen	*kneussel

Voorts is het duidelijk dat de grondwoorden in (21) verba zijn. We kunnen derhalve een woordvormingsregel R_w formuleren voor *-sel-*afleidingen.

(23)

$$R_w: w_1, [, \#, X, V, Q, \left\{ \begin{array}{l} C \\ [-\text{coronaal}] \\ [-\text{strident}] \end{array} \right\}, \#,]_V, w_2 \rightarrow [\#23456789 [\#s\#]_5 \#]_N$$

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Conditie: $w_1 = e$ en $w_2 = e$

$Q \neq [+vocalisch]$ 19)

19)

Beschouw vervolgens de prosodische structuur van de grondwoorden in (21). In alle gevallen berust het hoofdaccent op de laatste vocaal van het verbum. We kunnen derhalve concluderen dat de afwezigheid van zulke afleidingen als in (24) in het lexicon van het Nederlands systematisch bepaald wordt door formele eigenschappen van de woordvormingsregel R_s .

(24)

*vervaardigsel	*smokkelsel
*bevestigsel	*verzamelset
*prediksel	*stempelsel
*verwezenlijksel	*tekensel
*beoordeelsel	*verzekersel

Bijgevolg wijzigen we de formulering van R_w in (23) als volgt²⁰⁾:

(25)

$$R_w: \omega_1, [\#, \#, X, \quad V \quad]^Q, \left\{ \begin{array}{l} C \quad \omega \\ [-\text{coronaal}] \\ [-\text{strident}] \end{array} \right\}, \# \# \# \omega_2 \rightarrow [\#23456789[\#e1]_5\#]_n$$

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Conditie: $\omega_1 = e$ en $\omega_2 = e$
 $Q \neq [+vocalisch]$

De restrictie in term 5 van regel R_w impliceert dat het suffix *-sel* een klasse II-affix is, hetgeen overigens wordt bevestigd door de werking van regel (7) in zulke gevallen als *voeden-voedsel* en *raden-raadsel*. Gegeven onze aanname over het suffix *-ig* en gegeven Siegels hypothese verwachten we dus dat geen van de woorden in (26) voorkomt in het lexicon van het Nederlands.

(26)

*stijfselig	*stelselig
*zaagselig	*beginselig
*mengselig	*probeerselig
*braakselig	*blauwselig

Hierop bestaat éé uitzondering: *raadselig*.

Beschouw nu de voorbeelden in (27), waar het grondwoord een samengesteld verbum is.

(27)

I	II
1 4 voorwenden	1 4 voorwandsel
1 4 overblijven	1 4 overblijfsel
1 4 voortbrengen	1 4 voortbrengsel
1 4 bijeenrapen	1 4 bijeendraapsel
1 4 uittrekken	1 4 uittreksel

Het accentpatroon van de samenstellingen in (27) is het resultaat van cyclische toepassing van de Compositum Regel en de Nucleaire Regel, die in vereenvoudigde vorm weergegeven kunnen worden als in (28) en (29) (vgl. ook Halle 1973).

(28)

Compositum Regel
 $[1 \text{ accent}] \rightarrow [1 \text{ accent}] / _ _ _ q (\# \# p)]_{N,V}$
 Conditie: $q \neq [1 \text{ accent}]$
 $p \neq \# \#$
 Nucleaire Regel
 $[1 \text{ accent}] \rightarrow [1 \text{ accent}] / \langle [1 \text{ accent}] R \# \# p \rangle_a _ _ _ \langle q \rangle_b M (\# \# c_0 v c_0)$
 Conditie: $q \neq [1 \text{ accent}]$
 $M \neq \# \#$ en $M \neq [1 \text{ accent}]$
 b slechts dan als a

De formulering in (28) en (29), en in het bijzonder de conditie op de variabele P in (28), is gebaseerd op de contrasterende accent-verhoudingen in de samenstellingen in (30A) en (30B).²¹⁾

(30)

A				B			
2	1	4		1	4	2	
gemeentereinigingsdienst				prikkeldraadversperring			
2	1	5	3	1	4	2	
rijksinkomstenbelasting				buikvliesontsteking			
2	1	4		1	4	2	
stadsschouwburg				pluimveehouder			
2	1	4		1	4	2	
boerenleenbank				gemeenteraadslid			
2	1	3		1	3	2	
staatsbosbeheer				levensmiddelenvoorziening			
2	1	4		3	1	2	
burgerluchtvaart				openluchttheater			
				2	1	3	1 4 2

De derivatie van woorden zoals *staatsbosbeheer* en *pluimveehouder* verloopt, gegeven de Compositum Regel (28) en de Nucleaire Regel (29), nu als volgt:

(31)

[#[staats#] _N #[bos#] _N #[beheer] _N] _N			
1	1	1	Cyclus 1: Hoofd Accent Regel
1	1	2	Cyclus 2: Compositum Regel
niet van toepassing			Nucleaire Regel
2	1	3	Cyclus 3: Compositum Regel
niet van toepassing			Nucleaire Regel
[#[pluim#] _N #[vee#] _N #[houder] _N] _N			
1	1	1	Cyclus 1: Hoofd Accent Regel
1	2		Cyclus 2: Compositum Regel
1	3		Nucleaire Regel
1	4	2	Cyclus 3: Compositum Regel
niet van toepassing			Nucleaire Regel

De Nucleaire Regel is niet van toepassing op de tweede cyclus van (31), aangezien niet voldaan wordt aan de conditie op de variabele M in (29). Op de derde cyclus van (31) wordt weliswaar voldaan aan de structurele conditie van de Compositum Regel, maar verhindert het principe van strikte cycliciteit dat de regel [1 accent] toekent aan de reeds als [1 accent] gespecificeerde vocaal van *bos*. Het door Chomsky (1973) en Kean (1974) voorgestelde principe van strikte cycliciteit houdt in dat geen regel van de vorm $A \rightarrow B / X_Y$ toegepast kan worden op een cyclisch domein ZXAYW, als XAY een cyclisch subdomein van ZXAYW is. Aangezien alle segmenten die voldoen aan de structurele conditie van (28) op de derde cyclus van (31) eveneens tot de tweede cyclus van (31) behoren, wordt de Compositum Regel geblokkeerd.²²⁾ Dit geldt echter niet voor de toepassing van de Compositum Regel op de derde cyclus van (32). Aangezien niet alle segmenten die voldoen aan de structurele conditie van (28) op de derde cyclus van (32) eveneens tot de tweede cyclus van (32) behoren, wordt de Compositum Regel in dit geval niet geblokkeerd. Overigens is de Nucleaire Regel niet van toepassing op de derde cyclus van (32), omdat wederom niet voldaan wordt aan de conditie op de variabele M in (29).

De contrasterende accentpatronen van de samenstellingen in (30A) en (30B) volgen dus uit de formulering van de Compositum Regel in (28) en de toekenning van verschillende constituentstructuur.

We keren nu terug naar de voorbeelden in (27). Het is duidelijk dat als de Compositum Regel (28) en de Nucleaire Regel (29) worden toegepast voor de woordvormingsregel R_w in (25), het hoofdaccent op *wend* in een samenstelling als $[\#^1[\text{voor}\#]_p^1[\#wend]_v\#]_v$ wordt gereduceerd tot een tertiair accent, zodat het resulterende accentpatroon $[\#^1[\text{voor}\#]_p^3[\#wend]_v\#]$ niet beantwoordt aan de structurele conditie van regel (25).

We moeten derhalve concluderen dat de accentregels die opereren op woordniveau (d.w.z. de accentregels die cruciaal gebruik maken van de configuratie $\#\#$, zoals de Compositum Regel (28) en de Nucleaire Regel (29)) geordend zijn na de klasse II-woordvormingsregels. Onder deze aanname verloopt de derivatie van een woord als *voorwendsel* als volgt:

(33)

$\begin{array}{r} [\#[\text{voor}\#]_p[\#wend]_v\#]_v \\ \hline \begin{array}{r} 1 \quad 1 \\ [\#[\#[\text{voor}\#]_p[\#wend]_v\#]_v[\#sel]_s\#]_N \\ \hline 1 \quad 1 \\ 1 \quad 2 \\ 1 \quad 3 \\ \hline \emptyset \\ \hline 1 \quad 4 \\ \hline \text{niet van toepassing} \end{array} \end{array}$	<p>Cyclus 1: Hoofd Accent Regel voor- Prefigering</p> <p>Cyclus 2: -sel Suffigering</p> <p>Compositum Regel Nucleaire Regel</p> <p>Cyclus 3: Grenssymbool Reductie Compositum Regel Nucleaire Regel</p>
--	---

De Nucleaire Regel is niet van toepassing op de derde cyclus van (33) omdat niet voldaan wordt aan de conditie op de variabele M in (29). Merk voorts op dat *voorwendsel* niet de interne structuur in (34) kan hebben, aangezien de Compositum Regel in dat geval op de laatste cyclus geblokkeerd zou worden door de conditie op de variabele P in (28) en het principe van strikte cycliciteit. Het resulterende accentpatroon zou in dat geval door toepassing van de Nucleaire Regel $*^2\text{voor}^1\text{wendsel}$ zijn.

(34)

$$[\#[\text{voor}\#]_p[\#[\text{wend}\#]_v[\#sel]_s]_N\#]_N$$

Met deze wijziging in de organisatie van het lexicon is de woordvormingscomponent van de grammatica nu als volgt gestructureerd:

(35)

1. Klasse I-Woordvormingsregels
2. Woord-interne Accentregels
3. Klasse II-Woordvormingsregels
4. Woord-niveau Accentregels

Deze hypothese over het woordvormingsproces is ongetwijfeld voor verfijning vatbaar. Met name is het twijfelachtig of de klasse II-woordvormingsregels een homogeen geheel vormen. Het is namelijk mogelijk om een formeel onderscheid aan te brengen tussen klasse II-prefigering enerzijds en klasse II-suffigering (en tevens klasse I-affigering) anderzijds. Dit onderscheid betreft de categoriale status van de door de woordvormingsregels geproduceerde afleidingen. Terwijl de categoriale status van door klasse I-affigering en klasse II-suffigering gevormde afleidingen niet noodzakelijk identiek is aan de categoriale status van de betreffende grondwoorden (vgl. *ver-*, *ont-*, *be-*, *-ig*, *-baar*, *-((e)t)je*, *-heid*, *-achtig*), is daarentegen

de categoriale status van de woorden die afgeleid zijn met behulp van klasse II-prefigering, altijd gelijk aan die van het grondwoord (vgl. *her-*, *on-*, *super-*, *uit-*, *oer-*, *af-*, *meta-*). Uit deze formele tegenstelling, die nader uitgewerkt wordt in Zwarts (MS), volgen tenminste twee conclusies. Ten eerste kan het traditionele onderscheid tussen derivatie en flexie niet gebaseerd worden op het criterium van categoriale transpositie, aangezien de categoriale constantheid die gewoonlijk geassocieerd wordt met flexie, een parallel vindt in klasse II-prefigering.²³⁾ En ten tweede kan het woordvormingsproces dat traditioneel aangeduid wordt als 'samenstelling', gereduceerd worden tot een speciaal geval van klasse II-prefigering, aangezien de categoriale status van samenstellingen, op enkele uitzonderingen na²⁴⁾, identiek is aan de categoriale status van het tweede lid van de samenstelling.

Voortgezet onderzoek zal moeten uitwijzen hoe deze resultaten kunnen worden geïntegreerd in de in (35) schematisch weergegeven hypothese over de formele organisatie van het lexicon.

Frans Zwarts

Verwijzingen:

- M.H. Aronoff (1974), *Word-Structure*. MIT.
 L. Bloomfield (1933), *Language*. New York.
 G.E. Booij (1975), 'Generatieve Morfologie en Grenssymbolen', *Spektator* 5, 2-16.
 N. Chomsky (1955), *The Logical Structure of Linguistic Theory*. MIT.
 N. Chomsky (1965), *Aspects of Syntactic Theory*. Cambridge, Mass.
 N. Chomsky (1973), 'Conditions on Transformations', in: S.R. Anderson and P. Kiparsky (eds.), *A Festschrift for Morris Halle*. New York.
 N. Chomsky and M. Halle. (1968), *The Sound Pattern of English*. New York.
 C.B. van Haeringen (1962), '-Aar of -Er', in: *Gramarie*. Assen.
 M. Halle (1973), 'Prolegomena to a Theory of Word Formation', *Linguistic Inquiry* 4, 3-16.
 M. Halle (1973), 'Stress Rules in English: A New Version', *Linguistic Inquiry* 4, 451-64.
 M. Halle (1975), 'Confessio Grammatici', *Language* 51, 525-35.
 M.L. Kean (1974), 'The Strict Cycle in Phonology', *Linguistic Inquiry* 5, 179-204.
 P. Kiparsky (1974), 'A Note on the Vowel Features', in: E. Kaisse and J. Hankamer (eds.), *Papers from the Fifth Annual Meeting of the Northeastern Linguistic Society*. Harvard University.
 H. Schultink (1962), *De Morfologische Valentie van het Ongelede Adjectief in Modern Nederlands*. Den Haag.
 H. Schultink (1974), 'Plaats en Aard van Morfologische Regels in een Transformationeel-Generatief Taalmodel', *Forum der Letteren* 15, 23-39.
 D.C. Siegel (1974), *Topics in English Morphology*. MIT.
 F. Zwarts (MS), 'Woordvorming en Accent in het Nederlands', Rijksuniversiteit Groningen.

Frans Zwarts

Eindnoten:

- 1) Het geringe aantal voorbeelden in kolom (1C II) hangt samen met het relatief kleine aantal verba van de vorm *Xenen*.
- 2) In navolging van Bloomfield (1933) verstaan wij onder de notie 'stam' de verzameling van formatieven die weliswaar niet vrij kunnen optreden, maar die desondanks als vrije formatieven gekwalificeerd moeten worden. Het is duidelijk dat we op basis van vormen als *ik babbel*, verbale status moeten toekennen aan *babbel*.
- 3) Vgl. Aronoff (1974) voor een informele discussie van de notie 'woordvormingsregel'. Overigens impliceert het transformationele formaat van de regels (2), (3), (6), (8), (18), (23) en (25) niet dat woordvormingsregels transformationele regels in de gangbare zin zijn. Veeleer moeten woordvormingsregels beschouwd worden als concatenatie-operaties in de zin van Chomsky (1955).
- 4) Het symbool 'e' duidt het identiteitselement van het concatenatie-systeem aan. Vgl. Chomsky (1955) en Chomsky en Halle (1968).
- 5) Onder 'positieve uitzondering' verstaan wij hier het geval waarin een element dat niet voldoet aan de structurele conditie van een regel R_j , desondanks R_j ondergaat.

- 6) In gevallen als *weduwnaar*, *redenaar*, *ambtenaar*, *moordenaar*, *molenaar*, *leugenaar*, *geweldenaar*, *Utrechtenaar*, *Maastrichtenaar*, *Parijzenaar*, *Londenaar* en *Leidenaar* hebben we te maken met het suffix *-(e)naar*. Deze woorden zijn dan ook geen tegenvoorbeelden tegen de woordvormingsregel (3). Booij heeft er overigens op gewezen dat de formulering van (3) niet dwingend is en vervangen zou kunnen worden door een conditie die de aanhechting van *-aar* beperkt tot grondwoorden waarvan de laatste vocaal een schwa is. Merk echter op dat paren zoals *beoordelen-beoordelaar*, waarin de laatste vocaal van het grondwoord geen schwa is, strijdig zijn met Booij's suggestie. Wij concluderen derhalve dat de formulering in (3), die *-aar*-suffigering beperkt tot grondwoorden waarvan de laatste vocaal ongeaccentueerd is, dwingend is. Vgl. in dit verband ook noot 17.
- 7) De formulering van de woordvormingsregel in (6) en (8) impliceert dat het ontbreken van zulke woorden als **bleute*, **sneute*, **nabijte* en **gedweete* in het lexicon van het Nederlands een systematisch hiaat is. Hiermee volgen wij Schultink (1962). Merk overigens op dat woorden zoals *blo-blote* een uitzondering vormen.
- 8) Onder C = consonant verstaan wij hier de verzameling {[-vocalisch], [+consonantisch]}.
- 9) Het kenmerk [segment] stelt ons in staat de klasse van fonologische segmenten, die positief gespecificeerd zijn voor dit kenmerk, te onderscheiden van de klasse van grenssymbolen, die negatief gespecificeerd zijn voor dit kenmerk.
- 10) Wij nemen aan dat, gegeven een affix q en een woordvormingsregel R(q), de verzameling potentiële q-afleidingen gedefinieerd wordt door de verzameling formatieven die voldoen aan de structurele conditie van R(q). Voorts nemen wij aan dat de verzameling actuele q-afleidingen bepaald wordt door de formele complexiteit van R(q). Wij gaan hier verder niet op in, maar volstaan met te verwijzen naar de behandeling van linguïstisch significante generalisaties in termen van formele regelcomplexiteit in Chomsky en Halle (1968).
- 11) De voorbeelden in kolom (11C) zijn gebaseerd op de kwaliteit van de voorlaatste vocaal in het tweede lid van zulke paren als *oudheid-oudheden* en *domheid-domheden*.
- 12) In feite zijn paren zoals *dienstplicht-dienstplichtig* problematisch, indien samenstellingen beschouwd worden als woorden die zijn afgeleid met behulp van klasse II-prefigering, zoals betoogd wordt op p. 11-12. Gegeven de hypothese over het woordvormingsproces in (13) en (35), moeten we in dat geval concluderen dat een woord als *dienstplichtig* in morfologisch en fonologisch opzicht een afleiding is van het potentiële, maar niet actuele grondwoord *plichtig*. In semantisch opzicht is het woord *dienstplichtig* echter een afleiding van het grondwoord *dienstplicht*. Als we aannemen dat de morfologische relaties tussen twee woorden V en W een directe afspiegeling zijn van de semantische relaties tussen V en W, dan moet de hypothese in (13) en (35) opgegeven worden. Deze aanname is echter geenszins noodzakelijk en in feite ongegrond, zoals wordt aangetoond in Zwarts (MS). Overigens zijn de noties 'semantische afleiding' en 'morfologische afleiding' afkomstig van Huybregts, die op het problematische karakter van woorden als *dienstplichtig*, *leerplichtig*, *spreekwoordelijk*, *voorwaardelijk*, *waarneembaar* en *uitvoerbaar* gewezen heeft in verband met accenttoekenning. Hij suggereert dat de morfologische uitgangsstructuur van een woord als *dienstplichtig* overeenkomt met de semantische relatie tussen *dienstplicht* en *dienstplichtig* en derhalve gerepresenteerd dient te worden als $#[[dienst\#]_N[\#plicht]_N][+ig]_S\#]_A$. Aangezien het accentpatroon van een woord als *dienstplichtig* echter overeenkomt met het accentpatroon van de samenstellingen in (30A), postuleert hij een morfologische herstructureringsregel die de uitgangsstructuur van het betreffende woord omzet in een structuur als in (31), d.w.z. $#[[dienst\#]_N[\#plicht]_N][+ig]_S]_A\#]_A$. Deze herstructureringsregel is geordend voor de Compositum Regel en de Nucleaire Regel, en leidt derhalve tot het gewenste accentpatroon. Vgl. Zwarts (MS) voor een discussie van Huybregts voorstellen.
- 13) Een sterke cluster is een configuratie van de vorm V [-gespannen] C₂ of van de vorm V [+gespannen] C₀.
- 14) Huybregts heeft op het belang van de afleidingen in (17) gewezen.
- 15) Wij nemen dus aan dat geen woordvormingsregel een structurele conditie van de vorm (i) kan hebben. Vgl. ook noot 16.
(i).... V[α F_i] C₀ V[α F_j] C₀ #]
Overigens is het suffix *-etje*, dat volgens Booij (1975) alleen wordt aangehecht als de voorlaatste vocaal van het grondwoord ongeaccentueerd is, geen tegenvoorbeeld om redenen die uiteengezet worden in Zwarts (MS).
- 16) Deze gevolgtrekking is strikt genomen niet dwingend. Gegeven de restrictie die de structurele condities van woordvormingsregels beperkt tot de vorm (i), zou men kunnen argumenteren dat de afleidingen in (17B) aantonen dat woordvormingsregels (in het onderhavige geval *-aar*-suffigering en *-ij*-suffigering) ongeordend zijn en simultaan toegepast worden.
(i).... V C₀ #]
Nog afgezien van de onverenigbaarheid van dit voorstel met de hypothese over het lexicon in (13) en (35) en de adhoc uitbreiding van *-ij*-suffigering tot verbale grondwoorden, is deze mogelijkheid buitengewoon onwaarschijnlijk in het licht van de overige ordeningsrestricties tussen woordvormingsregels. Beschouw de voorbeelden in (ii), (iii) en (iv).

(i)

schurkachtigheid	*domheidachtig
zenuwachtigheid	*waarheidachtig
kinderachtigheid	*oudheidachtig

(iii)

schurkachtig	schurkje	*schurkje(s)achtig
zenuwachtig	zenuwtje	*zenuwtje(s)achtig
kinderachtig	kind(ert)je(s)	*kind(ert)je(s)achtig

(iv)

geluidloos	geluidje	*geluidje(s)loos
vaderloos	vadertje	*vadertje(s)loos
fantasieloos	fantasietje	*fantasietje(s)loos

De suffixen *-achtig*, *-heid*, *-(t)je* en *-loos* zijn klasse II-suffixen. De voorbeelden in (ii), (iii) en (iv) tonen echter aan, dat ook de klasse II-suffixeringsregels aan onderlinge ordeningsrestricties onderworpen zijn: *-achtig*-suffixering gaat vooraf aan *-heid*-suffixering en *-(t)je*-suffixering, en *-loos*-suffixering gaat vooraf aan *-heid*-suffixering. Overigens tonen voorbeelden als *kinderachtig*, *kinderlijk*, *kinderloos* aan dat *-er-* een stam-augment is.

- 17) De kenmerkcompositie van de schwa in (18) is gebaseerd op het systeem van Kiparsky (1974). Aangezien het hoofdaccent in *-arij*-afleidingen op de laatste vocaal valt, is het suffix gerepresenteerd als een klasse I-suffix, dus als $f+arij]_{\mathcal{S}}$. Dit impliceert dat *-arij* in tegenstelling tot *-aar*, niet gevoelig is voor de accentwaarde van de laatste vocaal van het grondwoord. Deze implicatie wordt bevestigd door de ongrammaticaliteit van **beoordelarij* (vgl. *beoordelaar*). De formulering van de regel in (18), volgens welke de laatste vocaal van het grondwoord een schwa moet zijn, is dus dwingend. Vgl. in dit verband ook noot 6. Overigens zijn *kanselarij* en *ezelarij* uitzonderingen op (18), aangezien het grondwoord hier een nomen is.
- 18) Indien woorden als *smederij*, *bakkerij*, *brouwerij* en *pletterij* *-erij*-afleidingen zijn (analoog aan *zanderij* en *boerderij*), zoals betoogd wordt in Zwarts (MS), en geen woorden die zijn afgeleid met behulp van *-er*-suffixering en *-ij*-suffixering, dan is het aannemelijk dat het suffix *-ij* tengevolge van morfologische herstructurering volledig verdwenen is en dat de woorden in (16B) zijn afgeleid met behulp van *-dij*-suffixering.
- 19) De variabele Q in regel (23) is een z.g. 'onechte' variabele die overeenkomstig de conditie geïnterpreteerd moet worden als een maximale rij non-vocalische segmenten. Vgl. Halle (1975).
- 20) Uitzonderingen op regel (25) zijn *oliesel* en *foeliesel*.
- 21) De voorbeelden in (30) zijn afkomstig van van den Hoek en Huybregts, die beiden op de contrasterende accentpatronen van (30A) en (30B) gewezen hebben. Op de accentverhoudingen in woorden van het type (30A) bestaat een vrij groot aantal uitzonderingen, zoals ¹*stads*⁴*zieken*²*huis*, ¹*bewapenings*⁴*wed*²*loop* en ¹*staats*⁴*gods*²*dienst*. Dit suggereert dat de formulering van de Compositum Regel in (28) niet adequaat is.
- 22) Wij nemen aan dat het meest rechtse woordgrenssymbool in (31) niet relevant is voor het principe van strikte cycliciteit om redenen die hier niet van belang zijn.
- 23) Een ander traditioneel argument voor een formeel onderscheid tussen flexie en derivatie is dat flexie-affixen structureel perifeer zijn ten opzichte van derivatie-affixen. Schultink (1962) geeft echter een aantal afleidingen die gevormd zijn op basis van een met behulp van het comparatief-suffix afgeleid adjectief: *verergeren*, *verouderen*, *verslechteren*, *verwilderen*, *naderen*, *benaderen*.
- 24) Een dergelijke uitzondering is b.v. $[[brand]_{\mathcal{N}}[weer]_{\mathcal{V}}]_{\mathcal{N}}$.